

A' ROMAI CSÁZÁRSÁG AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Pénteken 26. Oktoberben 1792.

A' tsorba fogú *Fama* soha se játszotta talám az ujjság-írókat és ezeknek olvasóit olyan erősen, mint ezen Frantzia háborunak kezdetétől fogva. Már alig tudjuk vala a' sok haziss költemények között az igazságnak tsak valami vékony árnyékát-is fel-tanálni. — A' *Návidi* Ujjság-író tsak ugyan fel-tanálta magát az ilyen hazug környülállások között is, és ilyen letzkét adott a' maga olvasóinak elejébe. — „

„ Ha az irott ujjságokat a' történt dolgokkal öszve hasonlítgatjuk, világosságra fog jöni, hogy azzal a' mit irunk, éppen ellenkezőt kelljen értenünk. P. o. — ha a' *Niderlandi* Levelek azt írják, hogy *Dümurier* bé-szorittatott, meg-veretett, ezzel az ember ellenkezőt hidgyen. Továbbá — ha a'

T t t t

Frantzia

Frantzia Levelek azt írják, hogy a' *Pruszszus* Sergeknek nints mit egyenek, bé szorittattanak, halnak és futnak, így ezeket kell hinni; hogy nem szorittattanak-bé, nem halnak és nem szaladnak 's a' t. — így vagyon a' dolog többnyire minden ujjságokkal. Ebből az a' következés, hogy mi nem írunk hazugságokat, hanem tsak meg fordított igazságokat. — Melly letzke, minden Ujjság íróknak tudományúl szolgálhat, még a' tsupa történetet írni akaró ujjság íróknak is. „ — Ezen tanátsát a' jó *Nájvidi ujjság íróknak a' Magyar Kurir* még most tsak ugyan nem fogja követni — hanem előbb is a' valóságos igazságokat úgy írja le, mint olyanokat — az után rukkoltatja mindenkor a' mások Leveleit, ha érdemlik szóról szóra, ha pedig igen hofszasok, tsak az ő valóságos foglalatjokat, és az ilyeneknek meg-ítélését, a' közelebbi postáig, mig bizonyosabb tudósítást vehet, a' maga olvasóira bizza — utóljára kéntelen (ama kedves Kolosvári ki fejezéssel akarván élni) még a' *mendemondáknak* is valami helyet adni, de tsak mint oljanoknak. Leg előbb-is tehát ezek „

„ *A' 13 próbás igazságok.*

A' Gen. *Custine* Frantzia Serge, a' mint közelebb is irtuk vólt, nem ment ki egészen a' *Speyeri* Püspökségből, hanem tsak közelebb nyomúlt *Lanzuzhoz* u. m. *Efsingen*, *Edesheim* és *Waltzheim* vidékeire, és itt táborba szállott. — A' *Speyerben* a' Frantziák által fel-vétegetett summa ennyi: — a' Püspök részéről 150 ezer, a' *Kanonikusok* Káptalanjok részéről 75 ezer, a' külömb külömb féle *Klastromok* és *Fundációk* részéről pedig, a' millyen *Klastromok* *Speyerben* 15-tön mondatnak lenni, 30 — harmintz ezer forintok. — *Wormsban* (*Wormsziában*) hasonló hadi *Schatz* képpen, a' Püspökségre 400 ezer, a' *Kanikusok* kapitulumára 200 ezer, a' külömb-külömb-féle *Klastromokra* pedig 30 — harmintz ezer *Livrák* vettetenek. A' *Mária Münster* nevezetü Apátza *Klastromtól* előbb 400 ezer *Livrák*

Livrák kívántattanak vala, de bizonyos tekintetből sok el engedtetett belölle. A' Város-is előbb 600 ezernek fizetésére kénytelenített, de fele ennek-is el-engedtetvén, tsak 300 ezer Livrák kívántattanak, mellyeknek meg-fizetésére tsak a' Magistrátus kényszerített. (egy *Livrát* mint egy 23 krajtzárokra lehet tenni.) — A' melly hajókat a' Frantziák *Speyer* mellett a' Rénuson ölzve rontottanak és a' vizen le bortsátottanak vala, ezek a' *Manheimi* hidra tsapodván, kárt tettek benne, melly miatt ezen hidnak-is el kellett bontattatni. — Mind ezeket a' meg-történt bizonyos dolgokat egy *Manheimi* 12. Okt. indúlt Levélből tudjuk.

Hasonló igazságokat olvasunk a' *Frankfurti* újságból *Vorms* várossáról: — „A' Frantziák magokat innen *Vormsból* Okt. 8 dikán vonták vissza. Az ő ide való meg-érkezésekkor uralkodott félelmet és irtozást lehetetlen le írni. Mindenek ölzve elegyedve kiáltoztanak, sirtanak, és jajgattanak. A' város kapui a' Frantziák bé-érkezésekor egyszeriben bé-zárattattanak, és élete vesztése alatt nem vala senkinek szabad egy felé is futni. Az iszonyú nagyságú *Schatz* fenyegetőzve kívántatott. Gen. *Custine* ki-hirdettette, hogy ha az egész summa, mellynek tsak fele vala készen, 12 órára le nem számláltatnék, ágyukat szegeztetvén az úttzákra, az egész várost ölzve fogná halomra lödöztetni. Az egész Tanács, a' szonyok, és kisdedek, az ő lábai elejébe esvén, térden álva esdekeltenek a' könyörületességért és engedelemért, de ő a' maga kívánságai mellett engesztelhetetlenül meg-maradván, tsak ennyit mondott: hogy maga-is sajnálja ugyan, hogy egy ilyen parantsolat' bé-telyesítőjévé rendeltetett, de a' mellyet mindazonáltal végre hajtani kénytelenítettik. Ekkor tehát a' lakosok minden pénzbeli tehetségeket elő adván, arra ajálották magokat, hogy a' hijánosságot pénzt érő portékakkal fognák ki pótolni. *Custine* azt felelte erre, hogy néki pénz, nem portéka kívántatik, a' mely lehetetlen lévén, így esék a' már tudva lévő Kezeseknek el-vitettetése. A'

mit a' Frantziák *Speyertől* fogva *Vormsig* el-vette-
nek egy néhány milliókra betsültetik. A' lakosok-
ra személjesen ki-szabattatott *Schatz* ugyan már el-
engedtetett, de úgy hogy a' Magistrátus tartozzék
azt meg-fizetni; a' melly tsak egyre fog ki-mea-
ni, mivel a' Magistratus a' lakosokon szedi azt fel.,,

Koblentz ellen és a' *Koblentzi* vidék ellen, kü-
lönösen meg vagynak a' Frantziák mérgelődve; mi-
vel az *Emigránsok* előbb-is itt tanáltanak volt ma-
goknak maradandó helyet. A' *Bavariai Palatínátust*
nem bántották a' Frantziák. — Még *Speyerből* való
el-menetelek előtt, egy lovast küldöttek volt *Vorms-
ba*, ki által egy nagy tsomó Pátenst küldött *Custine*
ide olly rendeléssel, hogy az úttzákra fel-ragasz-
tassanak. A' *Vorms* városa bélieket bizonyossá té-
szi *Custine* ezekben, hogy a' Frantziáktól az ide
való lakosok tovább ne féljenek; mert ha még meg-
je ennének-is itt, leg kisebb bántására sem fognának
lenni senkinek.

A' *Régensburgha* szünetlen tartani szokott Né-
met Orzági-gyűlés is a' Frantziáknak bé-ütéséből
alkalmatosságot vett magának a' sebesebb tanács-
kozásra. A' *Moguntziai* Követ különösen egy jól
ki-dolgozott beszédében tudtára adta a' több kö-
veteknek azt, hogy ha valaha, most bizonyoson
oka vagyon egész Német Orzágnak a' fegyverhez
való kapásra, még pedig minden késedelem nél-
kült.

Lillének egy néhány napi ostromáról és utol-
jára az ostromnak félbe szakadásáról ezeket a' meg-
jegyzéseket adta ki közelebbről a' Bétsi hadi Kan-
tzellária: — „ Tudtára esvén Oberster *Kheimnak*,
hogy az ő Sergének jobb szárnya felöll, mintegy
7 ezerből álló *Flandriai* paraszt tábor jó hadi
rendben vigyázaton állana, ezen paraszt tábor ellen
a' nevezett Oberster Oktob. 1-ső napján haladék
nélkült 5 csoportokat a' maga Sergei között öt
óladról indítván-meg, öt felőliről ütetett étzaka
egyszersmind réá, maga pedig az Oberster reggel
támodott a' nagyobb erővel ezen tábor ellen. Az
úttzák

utzák és bé-menő helyek a' falukon mindenütt bé-vágva és el-foglaltatva valának, a' lárma harangok minden felé meg-szollaltanak, és a' mi Sergeinkre előbb a' parasztok tüzelni kezdettenek vala; de a' miéinknek első tűz adására meg-szaladván, 50-nen közzüllök öszve vagdaltatának, és az ő hátra hagyott fegyvereik öszve törettenek. Vagy 6 házak a' falukon, mellyekből a' parasztok a' mi katonáinkra tüzet adtanak, ezek között egy *Phalempin* nevü falusi Papnak háza-is, fel-gvújtatván meg-égetttenek. A' Pap maga, a' ki a' parasztokat vezérelte, az el estek között tanáltatott-meg.,,

„ *Lillénok* ostroma alatt Sept. 29 dikétől fogva Oktobernek 4-dikéig a' Tsászáriak közzül 30 an estenek-el; 90-nen pedig meg-sebessítetttenek. — 5 dikben jó reggel el-érkezett az *Albert* Hertzeg parantsolatja a' táborhoz, hogy *Lille* aloll az ostromló készületek *Dornik* felé vissza takarittassanak, és ugyan ekkor a' 24 fontos ágyuknak a' Battériákból való ki-hordatása által az ostromnak félbe szakasztása el-kezdettetik; mellynek alkalmatosságával az ellenség a' maga ágyuzását a' várból kettőztetvén, némelly golyóbílsai egész a' mi lovassainkig szolgáltanak. Ekkor 3 embereink estenek el, és 17 ten kaptanak sebet. — 6 dikban is hasonló módon tüzeltek réánk az ellenség ágyui; a' mi 24 fontosaink pedig meg-indúltanak *Dornik* felé, mellyeket az után a' több készületek is lassan-lassan követttenek. — 7 dikben meghatározott, hogy más nap a' mi Sergeink vissza felé fognak indulni. Még ez nap löttének a' miéink egy néhányot a' városra, mellyekre a' városiak mozsarakból felelttenek. Dél után minden sükség-telen bagázsiák, a' következő étzaka éjfélikor pedig a' Sátorok fel-szedetvén, szekerekre rakattatva útnak indúltanak. Ugyan ezen ugy-mint: 8-dikra virradó étzaka 2 órakor lassan-lassan az egész tábor fel-kerekedvén, 3 hadi rendet formálva, *Lille* aloll *Dorniknak* vette útját. Az ellenség

lenség ekkor egészsz étzaka nem lött egyet is, még tsak a' külső vigyázóinknak sem vólt leg-kis-sebb bántására-is.

Oktob. 9 dikén dél után *Thionville* aloll-is minden ostromló szereink, mellyek még itt feküdtének, visszsa felé indittattanak. — Itt Okt. 10-dikéig semmi egyéb nevezetes dolog nem történt.

A' Frantzia Sergektől még el nem borittatott *Sárdinai* tartományokban szorolsan meg-parantsolaték közelebbről minden rangú és rendü Frantziáknak, még az *Emigránsoknak*-is, hogy 24 napok alatt minden *Sárdinai* Státusokból ki-takarodjanak. Vévén az *Emigráns Papok* ezen parantsolatot, a' *Turinban* lévő Pápa Nuntiusához folyamodtanak paszszusért, hogy a' Pápa földjére mehessenek által. A' Nuntius jelentést tévén ezen dolog iránt a' Sz. Széknél, további rendelésre várokozik, az *Emigráns Papok* pedig függőben vagynak; a' Nuntius nem mért maga fejétől nékiek paszszust adni.

Genuában egy *Sárdinai* 32 ágyus hajó érkezvén - meg ezen napokban, minden kéttsegtől megszabadította azon hirt, hogy a' Frantziák előbb *Nizzát*, és az után *Villa Frankt*-is el-foglalták. — *Livornóban* is Okt. 6-dikán 2 Anglus hajó, 8 dik-ban ismét kettő érkezett-meg, mellyek között mindenik a' *Nizzai* és *Vilia Frankai* ki kötő helyekben vólt még ekkor, a' midőn ezen városokba a' Frantzia Sergek bé szállottanak. Ezen hajók hozták még azt a' későbbi hirt-is, hogy a' Frantziáknak segittsége érkezvén, a' *Sárdinai* sziget ellen indúltanak.

A' *Sárdinai* Királyról magáról azt irják, hogy terhes nyavallyában vagyon, és 3-szor vágtnak rajta egy-más után eret. — Az *Olofz Országi* Fejedelmekről azt haljuk, hogy az ólta, miolta a' Frantziák a' *Sárdinai* tartományokba bé-ütöttek, réá vették magokat a' *Coálitióba* való bé-állásra. Illyenek a' *Pápa*, *Párma*, *Modena*, *Velentze* és *Lukka*.

A' *Rénus* mellől azt irták Okt. 15 dikén, hogy ekkor tájbaan ismét mutogatni kezdték magokat a' Frantziák *Vorms* városa körül. — A' *Trevir* és *Mertzig* között fekvő *Brentánó* Sergének egy része Okt. 10 dikén *Mertzig* városába bé menvén, a' Frantziáktól itt fel-állittatott Szabadságnak fáját ki vágatta, és az után ismét vilzsa tért a' fő Sergehez. — *Trevirhez* nem meszse egy *Kons* nevű falu mellett, a' hol az egyesült Sergek a' minap feküdtenek, ismét sok Tsászári Sergek szállotanak táborba, és még több Tsászári 's Auszriai Sergek is váratnak *Trevir* mellé,

Páris. — *Nemzeti Conventbéli dolgok.* — A' *Párisi Tanáts*, hogy a' maga véghez vitt sok rendbéli vakmerő tselekedeteit valamit szépithesse, azal a' jelentéssel állott elé a' Nemz. *Convent* elejébe, hogy Aug. 10-diktől fogva igen sok papirosokat szerkesztetett volna olyanokat öszve, mellyek nyilvánóságos bizonyságai annak, hogy az el-bomlott Nemz. Gyűlésnek tagjai az Udvertól meg vesztegettetve vóltanak légyen. Ennek meg- vizgálására még azon ülésben egy különös *Commissió* rendelteték, mellynek tagjai rész szerint a' *Conventből*, rész szerint a' *Párisi* előljárók közzül válofztatának. — Ezen *Commissio* azt a' jelentést tevén ezen papirosokról Okt. 4-dikén a' *Convent* előtt, hogy ezeknek sokasága olly nagy, hogy meg vizgálásokra legalább 3 vagy 4 hónapok kivantatnak. Továbbá hogy némelleyek ezen levelek közzül már meg- vizgáltatva lévén, bizonyos, hogy a' *Contrarevolutionak* munkába való vételére tzéloztanak, de hogy ezekben a' Nemz. Gyűlés tagjai részesek lettenek volna, annak semmi nyomát belőlők látni nem lehet. — Holzszas vetélkedések után el- végezteték, hogy mind ezen papirossak a' Nemz. *Convent* palotájába hozatattván, jobban is meg vizgáltassanak, és az erre rendeltetett *Commissió* olyan végső jelentést tégyen utoljára az egészsz dologról, melly nyomtatásban tétetődhesék közönségessé.

A' 4 dik Okt. estvéli ülésben ismét a' tábortól bé-jött tudósítások olvostattanak. A' *Commissáriusok* azt írják Sz. *Menehouldbol* Okt. 2 dikán és 3 dikán — hogy a' *Hafsi* Sergektől elhagyatott *Clermont* várossát meg vizsgálván, ugy tanálták a' dolgot, hogy ezen sergek itten a' lakosoknak tulajdonát telyes-séggel nem bántották, és semmi kárt nem tettek, 's magokat igen betsülletesen viselték — hogy az ellentégtől elhagyattatott *Clermonti* tábort az után *Gen. Dillon* foglalta el 12 ezerez magával — hogy az egyesült sergektől elhagyatott több helységek u. m. *Süippe*, *Creix* 's a' többek igen szánakozásra méltó állapotban volnának, és azért a' *Conventtől* várják a' segedelmet 's több e' félek.

Az 5-dik Októberi ülésben arról kezdettenek a' *Convent* tagjai leg előbb is vetélkedni, hogy *lyon* már most a' *Páris* körül lévő fántzokat, melyek minden nap 4 ezer *Livrákba* kerülnek, készit-telsék e' szükségteleenül tovább is, vagy pedig na-gyobb részét félbe hagyván, tsak annyit dolgoztas-sanak ezen túl rajta, a' mennivel a' *Párisban* lévő kényértelen embereknek dolgot adhasanak. En-nek meghatározása málszorra halasztatott. — Ugyan ekkor a' sergek meg ruházására 19 milliókat kívánván a' hadi *Minister*, 20 milliók rendeltetene-k számára. — Előfordult továbbá, hogy az Or-szágnak *Septemberi* költsége 200 Millió *Livrák* áll-lott — és hogy *Oktoberre* 140 Millio *Livrák* fognának kívántatni, de a' mellyekből még tsak 111 Millio-k vólnának készen, és a' 29 nek még ez után kellene ki-potoltatni. — Az után a' *Gen. Monteskiu* leve-le olvastatott, mellyben fálydalommal emlékezik ezen *Generális* arról, hogy *Sárdiniába* való bé-ütése leött hivatalából való le vettetését a' *Convent* meg-határozta volt, mellyre nézve már most ő-is jelen-ti, hogy tovább nem szolgálhat, hanem jofzágaiba viszfzá kéredzik. Némeljek azt javasolták, hogy az ő le-téttetéséről irott, de az ő *Sárdiniába* való bé-ütése után fére tétetett *Dekretomot* egészfzen el-
kel-

kellene törölni, 's mint hasznos embert, nem kellene *Montoskiut* a' Generaliságból el-botsáttani. A' dolognak meg határozása mászszorra halasztatott.

A' *Lillébe* küldetett *Commisáriusok* arról tettek bizonyossá a' *Conventet*, hogy az ezen városban tétetett égések és sok károk mindenekben úgy vóltanak, a' mint az előre bé-jött tudósítások erősítették, 500 házak változtanak tsupa kő-halmokká, valami 2 ezerig valók pedig erősen megkárosittatának — hogy 30 ezer tüzess golyobisok 's valami 6 ezer *Bombák* vettetenek bé az ellenségtől a' várba, — 's hogy végre a' lakosok mind ezek között a' nyomoruságok között is magokat mind végig a' leg nagyobb álhatatossággal oltalmazták. — Halván ezeket a' *Convent*, ezen városnak megjutalmazásáról tanátskozott: de még ezen alkalmatossággal semmit sem végezett rolla.

A' *Spdyerben* nyert 5 ellenséges zászlók *Párisba* vitettenek és emlékezetnek okáért a' *Convent'* palotájában függesztettenek-fel.

Égy *Sz. Meneholdbol* Okt. 7-dikén indult tudósítás által az adatik a' *Conventnek* tudtára, hogy az ellenség magát még szüntelenül, de igen jó rendel vonnya vízfőze felé — hogy a' *Frantzia* sergek őket mindenüt nyomba követik, és sokat tesznek közzüllök fogságra — hogy *Dūmurier* már *Grandpré* mellé, *Kellerman* pedig *Sz. Meneholdhoz* érkezett, a' hol magának fő szállása lévén, az ő előre köldött seregei *Dillonak* vezérlése alatt már ekkor csak 2 órányira vóltanak *Verdüntől* — hogy vagy 50 szekér betegjei az ellenségnek a' *Frantziák* kezébe akadtanak, de ők a' betegekkel bajlódni nem akarván, azokat önként el-botsátották. Ekkor is emlékezet tétetett az ellenségnek a' *Grandpré* és *La Lün* beli 's más ispotályokban feküdt nagy számu betegjeiről, és eleségbéli szükségiről.

Az *Antverpiai* felleg-várból a' múlt 7. diktől 8-dikra virradó étzaka 2 árestáns Frantzia tisztek u. m. egy Gen. Adjutánt, és egy hadi Commis-sarius el-szökvén, a' mint gyanitják *Hollandia* felé vették útjokat.

Dümurier Párisban vagyon, és a' Frantzia Ser-geknek téli szállásáról tanátskozik a' *Conventel*.

Stonay mellett a' Frantzia Printzek és Patrióták között egy kis tsata esett ismét. Ezen Printzek magokat a' város körül a' magok Sergeivel meg-mutatván, a' Frantzia Patrióták *Montmedy* tályé-káról valami 15 vagy 18 ezeren jöttek elő, és úgy láttzott mintha a' Printzek bé kerittésén mun-kálódnának, és őket el akarnák fogni; a' minthogy ágyuzni is kezdvén réájok, némellyeket az ő kö-vetők közül el löttének, és a' Printzek bizonyo-son veszedelemben is forgottanak volna, ha egy Regiment az egyesült Sergek közül hirtelen nem érkezett, és a' Pátrióták ezeknek segittsége által viszta nem verettenek volna, minek utánna köz-züllök ezen Regimentnek tüze által 50-nen el es-tenek.

Az Anglus Király! Novembernek 20 dikára ha-tározta a' Parlamentomnak öszve gyűlését. — *Cá-lonné*, a' ki a' Frantzia Printzeket a' minapában el-hagyta, *Londonban* vagyon, és a' mint gondol-ják ezen túl is fog maradni.

Lengyel Ország. — A' *Lengyel Confæderáció* azt végezte a' Sept. 19 dikén tartott ülésében, hogy a' Királynak tudtára adattassék, hogy a' Confoede-rationak hire nélkült ez után semmi Diplomának nevét alája ne írja. — A' Lengyel háboru alatt kereszttet nyert tiszteknek nem szabad a' magok ke-reszttjeiket viselni.

A' *Confæderatiótól Pétersburgba* küldetett 12 személlyekből álló *Deputáció*, a' *Confæderationak* következő 6 punktumokból álló végzését fogja a' Császárnénak illendő alázatossággal Felséges Tri-

nusza elejébe terjeszteni u. m. — 1.) Hogy a' *Confæderátusok* minden Actájokban meg-ismérik azt, hogy őket csak egyedül a' Császárnénak segítségére abba az állapotba, hogy a' Lengyel Nemzetnek régi szabadságát és tekintetét vissza adhasák. — 2.) Hogy leg nagyobb kötelezéseket mutatnák el, ha ezért a' Császárnéhoz háládatossággal nem viselteinének. — 3.) Hogy ezen háládatossággal nem csak a' mostani *Conf. Státusok*, hanem még az ő késő maradékaik is tartozzanak a' Császárnénak. — 4.) Hogy a' Császárnénak tudtára adattassék az a' kívánsága is a' *Conf. Lengyel Nemzetnek*, melly szerint ez a' Császárnéval, örökös és állandó szövetségben kíván élni. — 5.) Hogy a' Lengyel Nemzet leg főbb boldogságai közé számlálja azt, hogy ő az a' szabad Nemzet lehet, melly az *Orosz Monárchának* egy ilyen barátságos nagy szívű szomszédságával ditsekedhetik. — 6.) Hogy a' szabad Lengyel Nemzet továbbá is megvagyjon győzöttetve az iránt, hogy a' Császárné ezen ő el kezdett munkájának tökéletes végre való hajtására mind végig segítséggel fog lenni, mellytől a' Lengyel Respublikának virágzása egyedül fog függeni. „

A' Lengyel Királyhoz küldetett 4 Deputátusok pedig ezeket adták néki tudtára. — 1.) Hogy a' Lengyel Nemzet, melly a' maga Királyait maga valószítja, őket betsülleni is tudja, és a' Nemzet fejétől a' tartozó tiszteletet megtagadni soha nem fogja. — 2.) Hogy a' Királynak a' *Targovitzi Confæderációba* való béké állásáért, mely által az Ország az előtte álló nagy veszedelemtől meg szabadított, háládatossággal tartozik. — 3.) Hogy a' Király a' *Confæderációt*, az Ország jövőendő béli boldogságának munkálódásában, jó tanácsa által segítse. „

B É T S.

Ezen hónapnak közelebb le folyt napjaiban, az *Alsó Austriai* Rendek itten Ország gyűlést tartván, az ő Felségétől elejekbe tétetett kívánságok felett a' múlt 22-dikben tanátskozáznak, mellynek alkalmatosságával a' dolog iránt végső határozást is tévén, az után az Ország Marschaljától Gróf *Khevenhüllertől*, az itt lévő Ministerekkel edgyütt, igen gazdagon megvendégeltetének.

A' közelebbi Török háboru alatt Belgrádot engedelmességre tanított *Laudon* muzsika szerzői ezen napokban Béts alá megérkezvén, innen egyenesen a' Frantzia szélék felé indittatának, hogy a' magokat el-hitt Szabadság és egyenlőség Apostolait, egy kíség más tántz notára szoktathassák. Az ezek mellé szükséges néhány Kompánia muzsikuskok (Artilleristák) hogy útjokat sebesebben tehessék, szekereken indittatának Olosz Ország felé.

Ezen nem régiben Ts. és K. Titkos Tanácsosságra emeltetett Méltóság u. m. B. *Mitrowszki*, *Schilson*, és Gr. *Cassis Faraone*, a' közelebb múlt Vasárnap, Gr. *Ráday Gedeon* ő Exja pedig az előtt egy héttel, tevék-le a' szokott hitet ő Felsége előtt. Ezen utolsó méltóságnak a' szokott 6000 forintok elengedtetének.

A' Bétsi Magistrátus által közelebbről mindeneknek tudtokra adattaték, hogy egy néhány Majorság áruló szekereseknek, a' magok ajánlására olly fel-tétel alatt engedteték a' tolyás árulásra különös szabadság: — „, hogy mostantól fogva a' jövő *Aprilisig* az egész télen 2 garasokért 7 tolyásoknál nem kevesebbet, *Aprilisben* ugyan annyiért leg alább 9-et vagy 10-et, *Májusban* 11-nél, *Juniusban*, *Jul.* és *Augustusban* 12-nél, *Septemberben* ismét 10-nél kevesebbet ne adjanak. A' ki néhány forint árát vészzen pedig, annak minden forintra 5's 6' tollyást tartozzanak felyül adni.

A' Palatinus ő H. ge e. h. 16-dikán *Bétsből Buda* felé megindulván, ide már 17-dikben szerentsésen megérkezett vala. — 20 dikben megjelent ő H. ge a' *Pesti* Téátromban, a' hol egy szomorú játékban *Hunyadi László* játszodtatott Német nyelven.

A' Magyar Országról *Sárdinia* felé indulandó Magyar Regementeknek, azt írják Budáról, hogy e. h. 8 dikától fogva hadi lábra kellett mind állitani, és így könnyen meg eshetik, hogy ezek az egész jövő farsangi napokat *marschban* fogják tölteni; mivel *Budától* fogva *Sárdiniájig* csak könnyű szerrel is lehet 167 mértföldeket tenni.

Sajnálva értjük *Kolosvárról*, hogy ama nagy tapasztalású, szép tudományu, 's kedves Hazáját és Királyát számos esztendőktől fogva hiven, ditséretesen, és nagy haszonnal szolgált, nyájas, maga alkalmaztatásáért pedig mindenektől kedveltetett Erdélyi Guberniális Kontzipista *Lénárt Josef* Ur meghalálózott.

Debretzenben 4. dikben, a' Fels. Király neve napját a' leg-nagyobb pompával ülték-meg. Megvonták a' nagy harangot, és mint leg nagyobb innepen minden Templomokban Prédikátziók tartattak az Isten földi Helytartója' a' Koronás Királyhoz tartozó hízsegről és engedelmeiségről. — Az ide való Városi Tanáts, és az egész Közönség nagy buzgósággal imádkozott a' F. Királyért és ennek Házáért. — Budán ágyukat gyujtogattanak ki ezen öröm innep napon. A' Kurirból ugy értettük vala, hogy a' Kolosvári Diétának 4. dikben vége lészén, de mi a' később hozzánk érkezett Kolosváriaktól ugy értettük, hogy még tovább-is fog tartani. — Itt egy köből tiszta búza 5 — 6 máriás — 1 köből zab 12 garas — az árpa 13. — A' szüret csak olyan vólt *Debretzenben*, hogy a' leg nagyobb szöllős gazda-is ki-ment tselédjivel és az egész szüretyit szöllőül ette-meg. — A' *Dénes* napi mostani Vásár olly sáros és olly roszsz vólt, hogy ez a' rendbéli ember alig emlékezik többre illyenre. — Bezzeg vólt az ide való Fiákereknek — vagy mondok Tallyigásoknak betsületek!!

*11-dik Apologus. — Az Igás Allatok' Panaszsa. —
Az emberi Szívnek jabbitására költődött.*

Bódog Egek! rajtunk könyörüljeteK, egyre sohaj-
tunk,

Oktalan állatokonn; még pedig ilyen okonn:
Ah! mire háborgat gonoszúl, he! felette nyomorgat
Minket az emberi kéz; senki Nemünkre se' néz!
Azt mi meg ismérjük, hogy az ember Urünk; de ki-
kérjük

Hohérünk ne legyen, kíznani just ne vegyen.
Mert noha bölts végből, hatalommal adódik az
égből,

Hogy mi magúnkra vegyünk jármot, alatta le-
gyünk:

Úgy de, ne kínozzon, ha vonunk Szekeret ne bo-
tozzon,

Ok nélkül, ha vagy on szíve, ne verjen agyon.
Ah! de miképpen bán mi velünk, soha semmibe
nem szán

Bádjadozó tetemünk sújtja, fogyasztja nemünk.
Sok dühös embernek nagy ütéseit vérbe' kevernek,
Sokszor az el nyomorít, végre kutyára szorít.
Sok, maga marháját, noha húzza kegyetlen Igáját
Béllyegeit ha süti bőrre, bottal üti.

Más, az *Igás Lónak*, szekerét a' Hegyekre vonónak
Bár az égész erejét r'á tegye, sújtja fejét
Más, az *Ökör* bõrit, noha járma sodorta le szõrit
Villával döföli, 's úgy veri, majd meg öli.

Tsontja hasad, bénánn von igát az után; noha
szénán

Rofsz Ura nem nevelé (a) még is igyekszik elé.
R'á-

(a.) *A' barmoknak az ő eledeleiket ki kell szolgáltat-
ni (ha van); nem úgy mint némelly kegyetlen
emberek tselekesznek. Azt mondja Bölts Salamon
is:*

R'á-rak egész terhet, 's valamit Szekerére teperhet,
És ha ki nem viheti partra, dorongal üti.

Ah! de szilaj Vadság! meg-ölő hóhéri szabadság!

Olly Urrá soha még nem teve senkit az ég.

Mert noha dolgoztass mi velünk; de nagyon ne bo-
toztass

Hogy sok időt ne heverj fogj-bé; de főbe ne verj. —
Mondd-ki miért bántod tetem'ink' Te goromba ki-
szántod

Egybe-velünk teleked? nints okod arra neked.
Hát tsak ugyan kín tér mi réánk tőled buta *Sintér*?

Hát tsupa kínra maraszt két kezed, óh Te Paraszt?
Hát ütöl a' jóért? mikoron mi meg-enni valóért
Vérrel-is izzadozunk, hasznot azonba hozunk.

Hogy mi neked szántunk, dühösebb tsak azért vagy
erántunk

Hát ugyan arra mehetsz? Fúria' társa lehetsz! —
A' mi sebünk vérez, tetemünk fene kínokat érez,

Nints panaszolni szavunk, nints ki segélje javunk'. —
Nézd magas ég estünk'! Te ne hagyd meg ölni
mi Testünk'!

Nézd hogy ügyünk nyomorúlt, 's gyilkosi kézre
szorúlt.

Lám! eleget húzunk szekeret, noha nints Kalaúzunk,
És noha meg tsaponunk, terhet azonba vonunk,
Még-is ez a' bérünk, hogy üt a' mi goromba Ve-
zérünk;

Ah! be' gonosz jutalom! — nyomj-le halálos
alom! —

Sirjatok es'tünkön, líralomba merült Seregünkön

Mig léztek szabadak víg tanyabéli Vadak!

Oh! ha ti tudnátok, mi réánk de sok, és gonosz átok

Mondatik: énnye de fáj, hogy szid az emberi száj
Melly

---

*is: „Az igaz, az ő barmának életére gondot vi-
sel; az Istenteleneknek pedig könyörületességük ke-
gyetlen. Péld. 12. 9.*

Melly sok ezer jajnak, meg-ölő szilaj emberi bajnak
 Fárgyai tsúfra vagyunk, bottal ütődik agyunk! —
 Ah! nosza tépjétek darabokra, mohon meg-egyétek
 Tigrisek a' tetemünk, jertek-el ölni Nemünk! —
 Mint keserűn élünk, vagy jobb napokat ne re-
 méljünk,

Öljetek-egybe hamar, ember ütése ha mar.
 Bár az Anyák minket, mikoron nevelék tetem'inket
 Öltek volna meg; így nem kötelezne-le frigy!
 Bár fene körmökkel jönnének egész örömmökkel
 Rab-Seregünkre ma sok Parlagi préda Sasok!
 Úgy, ha meg ennének, soha senki goromba kezének
 Nem lennénk kötözött rabjai, körme között. —
 Jaj! de minek tészünk mi panaszt, ha rabok tova
 lészünk

Nem jön ezenn panaszon bús Seregünkre haszon.
 Már mi hatalmában maradunk az Urunknak igában
 Vége, hogy itt zokogunk, mint rabok élni fogunk.

Nagy Ferentz.

Tudósítás.

Egy Társaságnak, sok Hazafiaknak ösztönözéséből volna szándékja és alkalmatossága, az Hazájának ditsőségére, és a' Magyar Historiákat olvasó Ifjúságnak kedvére, minden Magyar Nemes régi Familiákat, nevezetes Historiakkal együtt Déákul ki-adni, és az *Pater Wagner* ebbéli kezdett szép munkáját, hasznosabban ki-terjeszteni. Kéretnek azért mindnyájon, hogy mint Charakterben volt Praeseknek, Fő és V. Ispányoknak, azokon kívül, a' mellyek *Belius Historiájában* találtak, neveit és érdemeit, mint pedig Familiájokban nevezetes Vitézeiknek dolgait, velem ujj elztendőig Magyar vagy Déák nyelven közleni méltoztassanak. Látsák az Hazafiak, ha ezen alkalmatossággal nem élven, magok Elejeknek ditsőségét ki-terjeszteni el mulatják. — *Posonban Okt. 21-dikén* — *Wéber Simon Péter* Könyvnyomató.